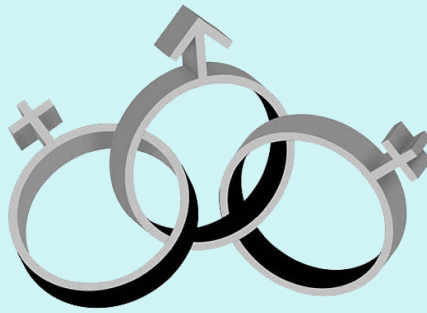

สิทธิสตรี

สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ

ความหมาย สถานภาพ หมายถึง ฐานะหรือเกียรติภูมิของบุคคลหรือกลุ่ม เป็นตำแหน่งของบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งที่ได้รับค่านับถือจากสาธารณชน กล่าวโดยสรุป สถานภาพเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้น เป็นสิ่งกำหนดเฉพาะตัวบุคคลที่ทำให้แตกต่างจากผู้อื่น สถานภาพแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. สถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ได้แก่

- สถานภาพทางวงศ์ญาติ เช่น เป็นลูก หลาน พี่น้อง
- สถานภาพทางเพศ เช่น เพศหญิง เพศชาย
- สถานภาพทางอายุ เช่น เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่
- สถานภาพทางเชื้อชาติ เช่น คนไทย คนอังกฤษ
- สถานภาพทางถิ่นกำเนิด เช่น คนในภาคเหนือ คนในภาคใต้
- สถานภาพทางชนชั้นในสังคม เช่น เชื้อพระวงศ์ คหบดี หรือชนชั้นต่างๆ ในกลุ่มชนที่นับถือศาสนาฮินดู เช่น ชนชั้นพราหมณ์
- **สถานภาพที่ได้มาภายหลัง** หมายถึง สถานภาพที่ได้จากการแสวงหาหรือได้มาจากความสามารถของตนเอง ได้แก่
  - สถานภาพทางการศึกษา เช่น จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
  - สถานภาพทางอาชีพ เช่น เป็นครู เป็นหมอ หรือนักการเมือง
  - สถานภาพทางการเมือง เช่น เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นนายกรัฐมนตรี
  - สถานภาพทางการสมรส เช่น โสด สมรส ม่าย

บทบาท

บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมตามที่สังคมกำหนดสถานภาพและบทบาทที่จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน บุคคลใดจะดำเนินตนตามบทบาทใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานภาพเป็นตัวกำหนด เช่น ผู้ที่มีสถานภาพความเป็นพ่อ ต้องดำเนินบทบาทในการให้การอบรมเลี้ยงดู สั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี ส่งเสียบุตรให้ได้รับการศึกษาที่สมควรตามวัย ส่วนสถานภาพการเป็นบุตรต้องดำเนินบทบาทเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ตั้งใจหมั่นเพียรในการศึกษา ช่วยเหลือบิดามารดาในการทำงานบ้านตามควรแก่วัย

สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

สิทธิ หมายถึง อำนาจหรือผลประโยชน์ของบุคคลที่มีกฎหมายให้ความคุ้มครอง โดยบุคคลอื่นจะต้องให้ความเคารพ จะละเมิดล่วงเกินหรือกระทำการใดๆ อันก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของบุคคลไม่ได้

เสรีภาพ หมายถึง ความมีอิสระในการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้นจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย

หน้าที่ หมายถึง ภาระหรือความรับผิดชอบที่บุคคลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพ เป็นรากฐานสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การที่จะรู้ว่าการปกครองของประเทศใดมีความเป็นประชาธิปไตยได้มากน้อยเพียงใด ต้องดูที่สิทธิเสรีภาพของประชาชนในประเทศนั้นๆ เป็นสำคัญ ถ้าประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมาก ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศนั้นก็ยิ่งมาก หากสิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกจำกัดหรือถูกรีดรอนโดยผู้มีอำนาจในการปกครอง ประชาธิปไตยก็จะมีไม่ได้ ด้วยเหตุนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญของไทยทุกฉบับ จึงได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างแข็งขันส่วนหน้าที่นั้นเป็นกรอบหรือมาตรฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะว่า การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ต้องอาศัยกฎหมายเป็นหลักในการดำเนินการ หากประชาชนไม่รู้จักหน้าที่ของตน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระบอบประชาธิปไตยก็จะดำรงอยู่ต่อไปไม่ได้ ดังนั้น สิทธิเสรีภาพและหน้าที่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะขาดเสียไม่ได้เป็นอันขาดความสำคัญของสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่

- การที่รัฐได้บัญญัติ สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำให้ประชาชน ได้รับความคุ้มครองและปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เสมอภาคและยุติธรรม
- บุคคลทุกคนจะต้องรับทราบและพึงปฏิบัติตามขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
- การใช้อำนาจรัฐ จะต้องคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชน
- ทั้งรัฐและประชาชนพึงปฏิบัติตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัดอย่าก่อให้เกิดความสงบ ร่มเย็น ผาสุกในชาติ

กฎหมายสิทธิสตรี

ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยอดีตเรื่อยมาสถานภาพของสตรีไทย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม สตรีมักถูกมองเป็นสิ่งที่ด้อยคุณค่า ไร้ความสามารถ ถูกกดขี่ ข่มเหง และกีดกัน ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเมือง ไม่มีสิทธิบทบาท ฐานะใดในทางสังคม ไม่ได้ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมผู้ชาย ทั้งที่สตรีเองก็เป็นมนุษย์เช่นเดียวกันกับผู้ชาย และซึ่งสถานภาพความเป็นมนุษย์นั้นมีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน โดยไม่คำนึงถึง เพศ วัย สัญชาติ ศาสนา ทั้งยังเป็นสาระสำคัญตามธรรมชาติความเป็นมนุษย์ ที่ไม่อาจพราก หรือ ทำให้สูญหายไปด้วยวิธีการใดๆ การไม่เคารพในสิทธิสตรี ตลอดจนการเลือกปฏิบัติต่อผู้เป็นสตรีนั้นแต่เดิมอาจเป็นเพราะสภาพสังคมสมัยโบราณที่มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยที่ผู้ชายจะมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทบาทของสตรีลดลง ในปัจจุบันนี้สตรีเองก็ได้รับการศึกษาขั้นสูง มีความสามารถ และมีบทบาทสำคัญอย่างมากทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองทำให้สิทธิสตรีได้รับการพัฒนา ยอมรับ และ คุ้มครองในด้านต่างๆมากมายหลายด้านตามมาปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อันเป็นบทกฎหมายหลักสูงสุดของประเทศ ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิสตรีไว้กล่าวคือ ความเสมอภาคกันในกฎหมาย และการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมมาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชาย และ หญิง มีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือ สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือ ความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้...

กฎหมายที่ผู้หญิงควรรู้

กฎหมาย เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจนแยกกันไม่ออก คนที่ไม่รู้เรื่องกฎหมายอาจเสียเปรียบและมักพลาดทำเสียที หรือเสียโอกาสเพราะความไม่รู้ โดยเฉพาะคุณผู้หญิงทั้งหลายที่ชอบบอกว่า กฎหมายเป็นเรื่องยุ่งยาก จนละเลยที่จะเรียนรู้ แต่หารู้ไม่ว่าการรู้กฎหมายนั้นล้วนเป็นผลดีต่อการดำรงชีวิต และเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของความไม่รู้นั่นเอง กฎหมายที่ผู้หญิงควรรู้หลักๆ มี ๓ ด้าน ได้แก่ กฎหมายครอบครัว กฎหมายแรงงาน และกฎหมายแพ่ง เพราะเหล่านี้คือสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันในฐานะที่ผู้หญิงเป็นทั้งแม่ ภรรยา และลูก

กฎหมายครอบครัว

กฎหมายครอบครัวนั้น เริ่มตั้งแต่การหมั้น การสมรส การหย่า และทรัพย์สินระหว่างสามี-ภรรยา ซึ่งจากข้อมูลของหนังสือ “กฎหมายกับผู้หญิง” จัดทำโดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระบุว่า สิ่งจำเป็นที่คุณผู้หญิงทุกคนควรรู้ไว้ก่อนทำการสมรส มี ๗ เรื่องด้วยกัน เริ่มจาก

๑. การหมั้น ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดเงื่อนไขการหมั้นไว้ว่า ชาย-หญิง จะต้องมียุครครบ ๑๗ ปี บริบูรณ์ โดยต้องให้บิดา มารดา ผู้ปกครองให้ความยินยอม และจะต้องมีการมอบของหมั้นให้แก่หญิง เพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น

๒. เงื่อนไขการสมรส ชาย-หญิงต้องมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ถ้าจะสมรสอายุน้อยกว่านี้ต้องขออนุญาตศาล มิฉะนั้น อำเภอก็จะไม่จดทะเบียนสมรสให้ ทั้งนี้ทั้งคู่ต้องมีสติดี ไม่เป็นคนวิกลจริต และห้ามสมรสกับผู้รับบุตรบุญธรรม ห้ามญาติสนิทสืบสายโลหิตสมรสกัน ถ้ามีคู่สมรสแล้วห้ามจดทะเบียนสมรสอีก หญิงฝ่ายต้องรอ ๓๑๐ วัน จึงจะสมรสใหม่ได้ รวมทั้งผู้เยาว์ต้องขอความยินยอมจากบิดามารดา นอกจากนี้คือ ชาย-หญิง ต้องยินยอมเป็นสามีภรรยา

๓. ทรัพย์สินระหว่างสามี-ภรรยา กฎหมายแบ่งทรัพย์สินระหว่าง สามี-ภรรยา เป็น ๒ ชนิด คือ สิ้นส่วนตัว ได้แก่ ทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนสมรส เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับตามควรแก่ฐานะ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมถึงทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรส โดยการรับมรดก หรือการให้โดยเสนหา เช่น พ่อตา แม่ยาย ตาย ฝ่ายหญิงได้รับมรดกมากก็เป็นสินส่วนตัวของหญิง ถัดมาคือ สิ้นสมรส ได้แก่ ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส ทรัพย์สินที่ผู้ให้ทำพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้ ระบุว่าให้ทั้งสองคนเป็นสินสมรส และทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว

๔. การหย่า ถ้าอยู่ด้วยกันไม่มีความสุข ประสงค์จะหย่าขาดจากกัน ตกลงกันได้โดยสันติวิธี เขียนสัญญาหย่าเป็นลายลักษณ์อักษร แบ่งลูก แบ่งทรัพย์สินกันว่าลูกคนไหนใครจะปกครอง ทรัพย์สินขึ้นไหนใครจะเอา ลงชื่อสามี ภรรยา ต่อหน้าพยาน ๒ คน แล้วนำสัญญาหย่าไปจดทะเบียนที่อำเภอ สำหรับข้อควรระวังของการหย่าคือ ต้องคิดให้รอบคอบ อย่าตัดสินใจด้วยความใช้อารมณ์ เพราะบางครั้งเมื่อหายโกรธจะกลับมาคืนดีกันอีกก็กลับไม่ได้ เพราะเขาไปจดทะเบียนใหม่กับคนอื่นไปก่อนแล้ว แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้ เพราะฝ่ายหนึ่งอยากหย่า แต่อีกฝ่ายไม่ยินยอม หรือยอมแต่แย่งลูก แย่งทรัพย์สินกัน ก็ต้องฟ้องร้อง

๕. บุตรนอกสมรส คือ เด็กเกิดจากหญิงที่มีได้จดทะเบียนสมรส เป็นบุตรนอกสมรสของชาย ถ้าชายมีศีลธรรมดีรับผิดชอบต่อเลือดเนื้อเชื้อไขของเขา ก็มีทางช่วยให้เด็กเปลี่ยนฐานะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

๖. บุตรบุญธรรม ผู้ประสงค์จะรับบุตรบุญธรรมจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด คือ อายุ ๒๕ ปี บริบูรณ์และแก่กว่าเด็กอย่างน้อย ๑๕ ปี จะต้องรับความยินยอมจากบิดา-มารดาของเด็ก และจากตัวเด็ก

เอง (ถ้าอายุครบ ๑๕ ปีแล้ว) รวมทั้งจากคู่สมรสทั้งผู้รับและผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม จากผู้ดูแลสถาน
สงเคราะห์ (หากเป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้งอยู่ในสถานสงเคราะห์) และต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการรับ
เด็กเป็นบุตรบุญธรรม ต้องผ่านการทดลองเลี้ยงดู ๖ เดือน เพื่อดูว่าเข้ากับครอบครัวใหม่ได้หรือไม่ โดยมีนัก
สังคมสงเคราะห์ไปเยี่ยมอย่างน้อย ๓ ครั้ง และต้องจดทะเบียน

๗. มรดก หากเป็นมรดกตกทอด ทายาทที่จะได้รับ คือทายาทโดยธรรม และทายาทตามพินัยกรรม
ถ้าผู้ตายทำพินัยกรรมส่งไว้ว่ายกทรัพย์สินชิ้นใดให้แก่ใคร ผู้นั้นก็มีสิทธิ์รับทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในพินัยกรรม แต่
หากผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ ทรัพย์สินมรดกจะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม ซึ่งมี ๖ ลำดับ ได้แก่ บุตร ถ้า
บุตรคนใดตายก่อน หลานซึ่งเป็นบุตรของบุตรจะรับแทน ถัดมาคือ บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดา หรือร่วม
มารดาเดียวกัน ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา

กฎหมายแรงงาน

ปัจจุบันผู้หญิงต้องออกมาทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยภาระในครอบครัว ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานจึง
เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อมิให้ถูกเอาเปรียบหรือละเมิดสิทธิที่พึงได้ กฎหมายแรงงานนั้นมีฐานมาจากการขัดแย้ง
ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ใช้แรงงานเนื่องจากอำนาจต่อรองของผู้ใช้แรงงานมีน้อยกว่า รัฐจึงต้องตรา
กฎหมายเพื่อคุ้มครองเป็นหลักประกัน

กฎหมายแรงงาน มีตั้งแต่เรื่องของสัญญาจ้างแรงงานลูกจ้างตามกฎหมาย ข้อจำกัดแรงงาน
หญิง และเช็ทซีในที่ทำงาน ที่กล่าวได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของผู้หญิง เนื่องจากเรื่องแบบนี้ไม่ใช่จะเกิดแต่ในที่
ทำงานอย่างเดียว แต่กลับเกิดขึ้นโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือน โรงแรม หรือแม้แต่บน
รถเมล์ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนที่ทำงานด้วยกันจะมีมาก รวมทั้งอำนาจเกินขอบเขต แต่การมีเรื่องทาง
เพศในที่ทำงานนั้นหากเป็นความยินยอมพร้อมใจกันก็ไม่เป็นปัญหา แต่มีหลายรายที่มีปัญหาแบบว่าพอใจฝ่าย
เดียว

ยิ่งถ้าเป็นเรื่องของเจ้านายลวนลามทางเพศกับลูกจ้างด้วยแล้ว ยิ่งไปกันใหญ่ เพราะลูกน้องย่อมต้อง
กลัวนาย มีคนกล่าวถึงเลขาสาวกับนายจ้างกันมาก กฎหมายแรงงานจึงเข้ามาแก้กฏกำหนดห้ามเอาไว
ชัดเจน ห้ามมิให้มีการจับจูบลูบลก่อกันพร่ำเพรื่อ ซึ่งการลวนลามนี้ไม่จำเป็นเลยที่จะต้องเข้าชั้นข่มขืนหรือ
อนาจาร เพียงใช้คำพูดในลักษณะล่วงเกินทางเพศก็ถือว่าผิดแล้ว ดังนั้น หากมีเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นก็สามารถ
จะเล่นงานเจ้านายได้ตามกฎหมายแรงงาน เพราะมีโทษปรับทางอาญาถึง ๒ หมื่นบาททีเดียว และลูกจ้างเอง
ก็สามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้อีกทางด้วย

กฎหมายแพ่ง

ส่วนใหญ่เรื่องที่ต้องเป็นความ หรือมีคดีขึ้นโรงขึ้นศาลนั้นเกินกว่าร้อยละ ๙๐ มักจะมาจากความไว้นื้อเชื่อใจ
กันจนเกินไปหรือมาจากคนใกล้ชิดสนิทสนม แล้วก็มักจะละเลยในการที่จะทำอะไรให้

ถูกต้อง ตรงไปตรงมา ดังนั้น การรู้เรื่องต่างๆ ต่อไปนี้ จะทำให้คุณผู้หญิงไม่ตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

๑. การกู้ยืมเงิน กฎหมายกำหนดว่า ถ้ากู้เงินเกินเกินกว่า ๕๐ บาทขึ้นไป จะต้องหลักฐานเป็น
หนังสือ มิฉะนั้น จะฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้ กฎหมายนี้ร่างกันมาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๔๗๘ สมัยนั้นเงิน ๕๐
บาท มีใช้น้อย แต่เมื่อยังไม่ได้มีการแก้ไข ก็ต้องว่ากันไปตามกฎหมาย

๒. การเข้าซื้อกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง โดยความหมายของการเข้าซื้อ คือ ผ่อนชำระค่าสินค้าเป็น
งวดๆ เช่นเดียวกับการซื้อขายแบบผ่อนส่ง แต่ต่างกันที่ว่า การซื้อขายแบบผ่อนส่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อ
ขายนั้นจะโอนไปยังผู้ซื้อทันที

๓. การขายฝาก สำหรับการขายฝากนั้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกเป็นของผู้ซื้อทันทีเมื่อทำการซื้อขาย
กัน เพียงแต่มีข้อตกลงว่า ผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์สินคืนได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ข้อตกลงนี้ต้องทำ

เป็นหนังสือ และต้องจดทะเบียนระบุให้ชัดเจนว่า จะไถ่คืนภายในเวลากี่ปี ด้วยทรัพย์สินใดเงินคืนเท่าไร เป็นต้น

๔. การจำนอง คือการเอาเอกสารที่แสดงกรรมสิทธิ์ เช่น โฉนดที่ดิน หรือ ร.ส.๓ ไปจดทะเบียนเป็นประกันการชำระหนี้โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน ส่วนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังเป็นของลูกหนี้อยู่ เจ้าหนี้จะบังคับเอาทรัพย์สินหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ได้ต่อเมื่อลูกหนี้ขาดส่งดอกเบี้ย ๕ ปี ติดต่อกัน และต้องฟ้องบังคับจำนอง ทรัพย์สินไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ทันที อย่างการขายฝาก เกษตรกรจึงควรระมัดระวัง ถ้าเอาที่ดินไปจำนองใครก็ต้องพยายามส่งดอกเบี้ยไว้ทุกปีอย่าได้ขาด และอย่าพยายามไปขอกู้เงินเพิ่มโดยอาศัยหลักทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เพราะถือว่าเพิ่มต้นก็จะเพิ่มดอกจนส่งไม่ไหว ทำให้ที่ดินหลุดมือได้